

Literatura

- MARCHESETTI, C., 1896–1897: Flora di Trieste e de' suoi dintorni. Trieste. 727 pp.
- PERICIN, C., 2001: Fiori e Piante dell' Istria. Unione Italiana – Fiume & Università Popolare di Trieste, Rovigno – Trieste. 463 pp.
- POSPICHAL, E., 1897: Flora des österreichischen Küstenlandes. Erster Band. Franz Deuticke, Leipzig & Wien. 574 pp.
- SKOBERNE, P., 2001: Problematika izumiranja in varstva rastlinskih vrst v Sloveniji. Doktorska disertacija. Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, Oddelek za biologijo. Ljubljana. 192 pp.
- STEFANI, A., 1895: La Flora di Pirano. Tipografia G. Grigoletti, Rovereto. 202 pp.
- WRABER, T., 2007: *Amaryllidaceae* – narcisovke. In: A. Martinčič (ed.): Mala flora Slovenije. Ključ za določanje praprotnic in semenk. Tehniška založba Slovenije, Ljubljana. pp. 744–446.
- WRABER, T. & P. SKOBERNE, 1989: Rdeči seznam ogroženih praprotnic in semenk SR Slovenije. Varstvo narave (Ljubljana) 14–15: 1–429.

Zahvala

Zahvaljujeva se dr. Tinki Bačič za dopolnila in opozorilo na doktorsko nalogo Petra Skoberneteta.

IGOR & LJUDMILA DAKSKOBLER

Himantoglossum adriaticum H. Baumann

Novi nahajališči v bližini Laškega

New localities in the vicinity of Laško

9857/ Slovenija: Štajerska, Laško, ob cesti Laško Šentjur na koncu zaselka Lahomno (pri kapeli) desno. Približno 200 m v hrib; Vrh nad Laškim, 100 m od križišča za Jurklošter v vasi Vrh nad Laškim desno, približno 50 m po makadamski cesti na levi strani. Oboje det. P. Guček, 20.5.2006, 2.6.2007, 10.6. 2008.

Jadranska smrdljiva kukavica (*Himantoglossum adriaticum* H. Baumann) je v Istri in na Krasu razmeroma pogosta vrsta ekstenzivnih travnikov in gozdnih robov, drugod v Sloveniji pa velja za redko vrsto. Po trditvi avtorjev Kaligariča in sod. (2004) so se med »kontinentalnimi« nahajališči (izven submediterana) do danes ohranila le nahajališča v Halozah, kjer gre za razmeroma številčno populacijo na fragmentih suhih travišč. Kot trdijo avtorji omenjenega prispevka, je vrsta na »vmesnem« delu areala (Bizeljsko, Zasavje), od koder jo omenjajo stari podatki (več kot 65 let), izumrla zaradi fragmentacije habitata na katerem raste. V okolici Laškega (Hum pri Laškem in Zidani most) je

jadransko smrdljivo kukavico omenjal že Hayek, novejša podatka za širše območje pa sta Pišce nad Brežicami na Bizeljskem (leg. T. Wraber, 1955; WRABER 1960) in Rimske Toplice (leg. H Scheu; WRABER 1969). Kljub slabi napovedi za obstoj te vrste v Zasavju pa njeno uspevanje lahko potrdimo z novima nahajališčema, ki sta bila odkrita v letu 2006 in potrjena v letih 2007 in 2008. Ker gre za vrsto iz Priloge II »Direktive o habitatih« (Čušin in sod., 2004), ima odkritje njenih nahajališč izven do sedaj znanih območij še dodatni pomen.

Leta 2006 smo našli to redko vrsto na prisojnem pobočju pri Vrh nad Laškim, leto kasneje pa še na nahajališču v Lahomnem, od prejšnjega oddaljenem približno 2,5 km zračne linije. Na obeh lokalitetah je vrsta uspevala na negnojnem termofilnem, bazofilnem travniku s prevladujočo vrsto *Bromus erectus*. Ocenjujemo, da gre za asociacijo *Onobrychido-Brometum*, v kateri so razen pokončne stoklase prevladovalе naslednje vrste: *Briza media*, *Brachypodium rupestre*, *Cirsium pannonicum*, *Bupthalmum salicifolium*, *Centaurea jacea*, *Centaurea scabiosa*, *Carex flacca*, *Carex caryophyllea*, *Echium vulgare*, *Knautia arvensis*, *Salvia pratensis*, *Dianthus cartusianorum*, *Poligala vulgaris*, *Ranunculus bulbosus*, *Ranunculus acris* in *Plantago media*. Prisotne so bile tudi številne druge kukavičevke, kot npr. *Ophrys apifera*, *Ophrys sphegodes*, *Orchis tridentata* in *Anacamptis pyramidalis*.

Rastišči predstavljata travnika, ki ju še kosijo in imata izrazito sončno lego. Na obeh nahajališčih je bil najden samo po en primerek obravnavane orhideje. V letu 2008 je vrsta cvetela na obeh nahajališčih, v letu 2009 pa na nobenem od njiju. To kaže, da se vrsta sicer še ohranja, vendar gre očitno za zadnje ostanke nekoč večje populacije. Vprašljiva je tudi možnost njenega razširjanja s semeni, saj travnike pokosijo preden primerkom dozorijo semena.

Vsekakor bi bil podroben pregled (kartiranje habitatov) ustreznih rastišč na širšem območju Zasavja najustreznejša metoda za to, da bi ugotovili še ostale morebitne lokalitete v osrednji Sloveniji. Smatramo, da bi morali to vmesno populacijo (med Halozami in submediteranskim fitogeografskim območjem) ustrezno zavarovati, saj pomeni ostanek nekoč številčnejše populacije, ki se morda nekoliko razlikuje od drugih populacij. Predlagamo redno košnjo rastišč konec poletja ter redno vsakoletno spremljanje opazovanje in iskanje novih primerkov.

Literatura

- ČUŠIN B. (ur.) 2004: Natura 2000 v Sloveniji Rastline. ZRC SAZU, Biološki inštitut Jovana Hadžija (Ljubljana):102-106.
- HAYEK A., 1956: Flora von Steiermark 2(2): Monokotyledonen Akademische druck- und Verlagsanstalt, Graz. 147 pp.
- M. KALIGARIČ, S. KALIGARIČ, B. ŠTUMBERGER & S. ŠKORNIK, 2004: Pojavljanje Jadranske smrdljive kukavice (*Himantoglossum adriaticum* H. Baumann) v Halozah (SV Slovenija). Annales (Koper): 14: 113-118.
- WRABER, T., 1960: Prispevki k poznavanju slovenske flore. Biološki vestnik 7: 29-37.
- WRABER, T., 1969: Floristika v Sloveniji v letu 1968. Biološki vestnik 17: 173-192.